

Dubničania spoznávajú región

Dňa 28.5.2015 členovia Miestneho odboru Matice slovenskej z Dubnice nad Váhom navštívili dve významné kultúrne pamiatky, ktoré sa nachádzajú v okolí. A to : Kaštieľ v Bohuniciach a kryptu v Klobušiciach, kde je pochovaný bývalý uhorský minister dopravy Gabriel Baroš.

Prvá zástavka dubníckych Matičiarov viedla do zrekonštruovaného kaštieľa, ktorý sa nachádza v obci **Bohunice** (nazývaná tiež Bohunice nad Váhom). Táto obec leží na pravom brehu rieky Váh v blízkosti mesta Ilava. V podhorí Bielych Karpát je ukrytá architektonická „perla Stredného Považia“, ktorá sa stala po rekonštrukcii skvostom romantického historizmu. Kaštieľ je v súčasnosti vďaka podpore z eurofondov moderným objektom v ktorom sa nachádza **Múzeum regiónu Bielych Karpát**.

Okrem stálych expozícií sa tam nachádzajú aj vzácne informácie a figuríny bývalého významného historika Michala Rešetku i mnícha a spisovateľa Hugolína Gavloviča. Ďalej je tam výstava motoriek, ktoré sa v minulých rokoch vyrábali v Považskej Bystrici.

Kaštieľ bol postavený bol v 2. polovici 17. storočia. Prízemná budova kaštieľa má dve bočné krídla medzi ktorými je situovaná otvorená chodba. Ku kaštieľu patril veľký dvor, park s vodometom a rozľahlá ovocná záhrada. V tomto období patril **rodine Mednyanských**, starej uhorskej šľachte, spätjej s krajom pod Vršatskými bradlami. Zemianska rodina Mednyanských dala vybudovať v príľahlom parku roku 1866 menšiu neogotickú kaplnku s nárožnými fiálami a vežičkou vstavanou do jej priečelia. Pod kaplnkou je rodinná hrobka Mednyanských. Dostavba kaštieľa sa spája s menom Alojza Mednyanského, významného zástupcu rodu a osvieteného človeka, ktorý v rokoch 1861 – 1864 kaštieľ premenil do jeho dnešnej podoby.

V 20-tych rokoch 20. storočia sa stal majetkom rodiny Riznerovcov, tí si ho vybrali pre svoju krásnu a pokojnú polohu. Majiteľ kaštieľa **Žigmund Rizner** bol bratom národnej umelkyne **Ľudmily Podjavorinskej – Riznerovej**, ktorá vraj napísala svoje slávne dielo o vrabčiakovi Čimovi práve v bohunickom kaštieľi. Rodiaca sa filmová hviezda, operná speváčka **Božena Riznerová Obrová** bola jediným potomkom riznerovskej vetvy v Bohuniciach.

Dokonalá rekonštrukcia kaštieľa, premeneného na **Múzeum regiónu Bielych Karpát**, zachovala atmosféru emancipovaných 20-tych a 30-tych rokov minulého storočia a pripomína zašlú slávu v riznerovskej a etnografickej expozícii a v expozícii skla zo sklární z Lednických Rovní. V galerijných priestoroch je nainštalovaná výstava diel významného bohunického rodáka, akademického maliara Jána Matejku.

Ďalšia zastávka dubnických členov Matice slovenskej smerovala na cintorín do Klobušíc, kde je pochovaný pružinský rodák Gabriel Baroš.

Gabriel Baroš

Minister **Gabriel Baroš**, ktorého pre pracovitosť, vytrvalosť, cieľavedomosť a húževnatosť nazvali „železný“, pochádzal zo šľachtickej rodiny Barošovcov z Beluše. Po skončení gymnaziálnych štúdií v Leviciach a Ostrihome študoval právo na univerzite v Budapešti. V čase jeho mladosti bol rod Barošovcov chudobný a mladý Gabriel si musel na vysokoškolské štúdium zarábať. Keď dokončil vysokú školu, stal sa podnotárom, neskôr notárom a predsedom sirotskej stolice Trenčianskej župy. V roku 1874 založil a redigoval Považský list. V roku 1875 bol zvolený v ilavskom volebnom okrese do Uhorského parlamentu. V roku 1883 sa stal štátnym tajomníkom, neskôr v roku 1886 ministrom verejných prác a dopravy a v roku 1889 ministrom obchodu. Celý život zasvätil rozvoju uhorského hospodárstva. Jeho zásluhou došlo k reformám v doprave, mnohé z nich mali európsky význam. Zaslúžil sa o modernizáciu celej železničnej siete. Podstatnou mierou sa pričínal o výstavbu železnice z Bratislavy do Žiliny a dal vymerať ďalšie trasy. Za jeho ministrovania boli postavené mnohé mosty cez Dunaj a Tisu, okrem iných aj starý bratislavský most – vtedy sa volal „most Fr. Jozefa. Bol iniciátorom regulácie horného toku Dunaja. Uzavrel obchodné zmluvy s Nemeckom, Talianskom, Belgickom a Švajčiarskom. Ako minister obchodu sa zaslúžil o rozvoj obchodu. Podporoval rozvoj remeselníkov a obchodníkov. Zriadil päť nových obchodných komôr v Uhorsku, jedna z nich bola v Banskej Bystrici. V roku 1891 sa zaslúžil o Zákon o povinnom poistení remeselníckeho a priemyselného robotníctva, ktorý riešil úrazové poistenie, starostlivosť o chorých a nedeľný odpočinok. Nečakane zomrel 8.5.1892 v Budapešti na zápal pľúc. Pozostatky boli prevezené do Ilavy. V roku 1895 dokončili hrobku v Klobušiciach, kde boli prevezené jeho pozostatky. Pred smrťou

plánoval trať Rajec – Lednice – Domaníža – Čelkova Lehota – Pružina – Trstie – Dolný Lieskov – Beluša. Z neznámych dôvodov bola výstavba plánovanej trate pozastavená a železnica sa nedostavala.

Pamätník Gabriela Baroša, postavený v Pružine na mieste rodného domu.

Bývalé sídlo, ktoré si dal postaviť Gabriel Baroš v Klobošičiach. Teraz tu sídli detský domov.

Hrobka Gabriela Baroša, ktorá bola v roku 2002 zrekonštruovaná. Pravidelne sa tu každoročne stretávajú zástupcovia nadácie Gabriela Baroša z Maďarska

Predsedníčka MO Matice slovenskej Ing. Jana Rybárová po príchode konštatovala, že Dubničania sa zo zájazdu vrátili plní dojmov i vedomostí. Zájazd zorganizoval Ing. Ján Sýkora. Podobné zájazdy po regióne chcú dubníckí Matičiari organizovať i v budúcnosti.

Štefan Antalík , Miestny odbor Matice slovenskej

Dubnica nad Váhom